

Hva betyr samstemming eller mangel på samstemming for pasienten?

Anne-Lise Kristensen, pasient- og brukerombud i Oslo & Akershus

Pasient- og brukerombudet i Oslo og Akershus
Sosial- og eldreombudet i Oslo

Samstemming av legemidler

... er selvfølgelig helt avgjørende for pasienten

Samstemming av legemidler

**Hva vet et pasient- og brukerombud om det,
som dere ikke vet ?**

Pasient- og brukerombudene

Pasient- og brukerombudet skal arbeide for å ivareta pasienten(e)s og brukeren(e)s (og pårørendes) behov, interesser og rettssikkerhet overfor den statlige spesialisthelsetjenesten og den kommunale helse- og sosialtjenesten, og for å bedre kvaliteten i disse tjenestene.

Pasient- og brukerrettighetsloven kap 8

Alle kan henvende seg til Ombudet – også ansatte

Hva kjennetegner ombudsordningen?

- Alle har krav på råd og veiledning.
- Ombudet kan selv avgjøre hvilke saker som følges opp
- Ikke instruksjonsmyndighet
- Ombud ikke advokat
- Uavhengig
- Gratis
- **En vaktbikkje i dialog**

Henvendelser til ombudet 2015 – 2017

fordelt på tjenesteområder

	2015	2016	2017
Spesialisthelsetjenesten	1041	1571	1646
Kommunehelsetjenesten	1115	1534	1582
Kommunale omsorgstjenester	325	378	446
Nav sosialtjenesten	1691	1437	1435
Boligkontorene/Boligbygg	207	82	112
Barnevern	20	30	30
Utenfor mandat	406	609	516
Forespørsler*	1015	692	664
Sum	5820	6333	6431

Kunnskapssenterets meldeordning 2015

I 2013 var det i 19% (1357) av meldingene registrert feil knyttet til legemidler.

I 2015 var det 20% (1951) av meldingene registrert feil knyttet til legemidler.

85 av disse resulterte i betydelig pasientskade

15 hendelser døde pasienten.

De største risikoområdene var:

- Feil ved utlevering/utdeling av legemidler på post.
- Feil ved ordinasjon/forskrivning.
- Avvik ved istandgjøring/tilberedning.
- Pasienter fikk legemiddel i feil dose, styrke eller frekvens.
- I 375 hendelser ble ikke forordnet legemiddel gitt til pasienten.
- Feil legemiddel ble gitt i 312 hendelser.

Hva sier pasientene?

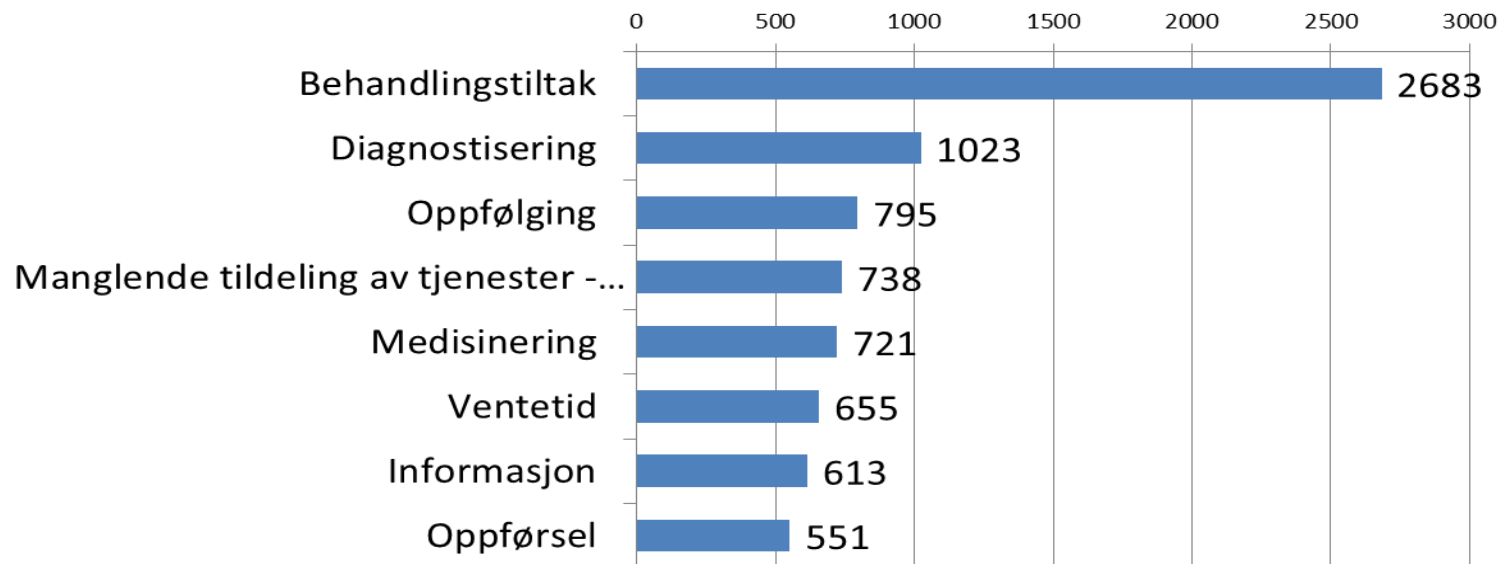
PasOpp rapport Nr 3 – 2014 Pasienterfaringer med norske sykehus i 2013

- Ble en oppdatert liste over medisinene dine gjennomgått med deg da du ble utskrevet fra sykehuset (8830 svar)?
 - 67 % sa ja.
 - 33 % sa nei
- Opplevde du å få feil medisiner eller på annen måte å bli feilmedisinert (11549 svar)?
 - 93% nei
 - 7% ja
- Ved innleggelsen. Hadde du med deg en oppdatert medisinliste? 10204 svar.
Ja 73, nei 27

Hva sier pasientene?

Tall for henvendelser til landets pasient- og brukerombud 2017

Årsak til kontakt

Hva sier pasientene til Ombudet?

Innleggelse på sykehjem. Tatt av alle medisiner uten samtale med pårørende og fastlege. Et av legemidlene var valium.

Sykehjem. Medisinering for bipolar lidelse seponert ved innleggelse.

Pårørende opplevde at pasienten fikk beroligende for ikke å være til bry

Pårørende opplevde at pasienten fikk beroligende på grunn av kapasitetsproblemer

Hvilket ansvar har tjenestestedene?

Forskrift om legemiddelhåndtering for virksomheter og helsepersonell som yter helsehjelp

§ 4 Virksomhetsleder skal sørge for at legemiddelhåndtering i virksomheten utføres forsvarlig og i henhold til gjeldende lover og forskrifter. ...

§ 5 En oppdatert liste over legemidler i bruk skal, i forståelse med pasienten, alltid følge pasienten ved skifte av omsorgsnivå.

Hvilket ansvar har tjenestestedene?

Forskrift om legemiddelhåndtering for virksomheter og helsepersonell som yter helsehjelp

§ 5a. Legemiddelgjennomgang i **sykehjem**

Legemiddelgjennomgang skal sikre god kvalitet ved behandling med legemidler i sykehjem.

Virksomheten skal sørge for en systematisk legemiddelgjennomgang for pasient med langtidsopphold i sykehjem ved innkomst og minst en gang årlig. Utover dette skal legemiddelgjennomgang utføres når det er nødvendig av hensyn til forsvarlig behandling.

Legemiddelgjennomgang utføres av lege, alene eller i samarbeid med annet helsepersonell.

Tilføyd ved forskrift 22 des 2016 nr. 1866 (i kraft 1 jan 2017).

Hvilket ansvar har tjenestestedene?

Forskrift om fastlegeordning i kommunene

§ 25.Legemiddelbehandling

Fastlegen skal koordinere legemiddelbehandlingen til innbyggerne på listen.

Når fastlegen endrer eller får informasjon om at legemiddelbehandlingen er endret, skal legemiddellisten oppdateres.

Listeinnbyggere skal få oppdatert legemiddelliste etter hver konsultasjon hos fastlegen hvis legemiddelbruken er endret.

For listeinnbyggere som bruker fire legemidler eller mer, skal fastlegen gjennomføre en legemiddelgjennomgang når dette anses nødvendig ut fra en medisinsk vurdering.

Fastlegen skal gi en oppdatert legemiddelliste til andre tjenesteytere i helse- og omsorgstjenesten dersom dette er nødvendig for å gi et forsvarlig tilbud til listeinnbyggeren.

Hva må gjøres? Noen (forsiktige) anbefalinger

Fastlegen får stadig mer omfattende oppgaver – HVORDAN skal de gjennomføres? Fastlegen må foreta en selvstendig vurdering etter besøk på legevakt, innleggelse helsehus, sykehus...

Følge opp Pasientsikkerhetsprogrammet – i tråd med virksomhetens ansvar for legemiddelhåndtering

Kulturendring Leger må i større grad enn i dag ta sine informasjonsplikter på alvor. Og leder må følge dette opp!

Uhorvelige mengder informasjon om nye medisiner, behandlingsmetoder mm tilflyter legene. Hvordan kan de holde oversikt. Store krav **til kontinuerlig kunnskapsinnhenting**

Vurdere andre yrkesgruppers bistand i arbeidet – ja til flere farmasøyter

Hva må gjøres? Noen (forsiktige) anbefalinger

Pasientene må ha et bevisst og krevende forhold til egen medisinliste og informasjon om de medisiner de får, hvorfor og hva som skjer om de ikke følger anvisningene.

Medisinliste takk!

Morten Finckenhagen, også kjent som legemiddellistens far, oppfordrer til folkekrav. **Etterspør din egen medisinliste!**

Og jeg legger til: Etterspør informasjon om de ulike medikamentene!

Pasientene må ha medisinlisten med seg – i lommeboka, på mobilen.....

Tolk til de som trenger det !

Pasient- og brukerombudet i Oslo og Akershus

Sosial- og eldreombudet i Oslo

Lille Grensen 7

0159 OSLO

tlf.:23 13 90 20

e-post: post@ombudet.no

www.ombudet.no